

BIZNESA AUGSTSKOLA TURĪBA
JURIDISKĀ FAKULTĀTE
TIESĪBU ZINĀTŅU KATEDRA

UNA SKRISTIŅA

PROMOCIJAS DARBA KOPSAVILKUMS

PIEDĀVĀJUMA IZVĒLES KRITĒRIJI UN VĒRTĒŠANA PUBLISKAJĀ IEPIRKUMĀ

IZSTRĀDĀTS DOKTORA ZINĀTNISKĀ GRĀDA IEGŪŠANAI
JURIDISKAJĀ ZINĀTNĒ

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Rīga, 2013

Promocijas darba zinātniskais vadītājs: Dr. iur., profesors **Jānis Načisčionis**

Darba recenzenti:

1. Dr.iur., profesore Egle Bilevičiute, Mykolas Romieris Universitāte, Lietuva
2. Dr.iur., asoc.profesors Jānis Grasis, Banku augstskola
3. Dr.iur., docents Ivars Kronis, Baltijas Starptautiskā akadēmija

Promocijas darba aizstāvēšana notiks Biznesa augstskolas "Turība" Juridiskās zinātnes nozares Promocijas padomes atklātā sēdē **2013.gada 18.septembrī plkst. 12.00** Biznesa augstskolā "Turība", Rīgā, Graudu ielā 68, 108. telpā.

Ar promocijas darbu un tā kopsavilkumu var iepazīties Biznesa augstskolas "Turība" bibliotēkā, Rīgā, Graudu ielā 68.

Juridiskās zinātnes nozares Promocijas padomes priekšsēdētājs:

Dr.iur., profesors **Aivars Endziņš**

Juridiskās zinātnes nozares Promocijas padomes zinātniskā sekretāre:

Dr.iur., asoc. profesore **Ingrīda Veikša**

© Una Skrastiņa, 2013

© Biznesa augstskola Turība, 2013

PROMOCIJAS DARBA RAKSTUROJUMS

Publisko iepirkumu un piedāvājumu vērtēšanas nozīme

Publiskajam iepirkumam ir būtiska nozīme demokrātiskā sabiedrībā, jo tas ir viens no tirgus instrumentiem, lai nodrošinātu sabiedrības vajadzības un valsts līdzekļu efektīvu izlietojumu.

Publisko iepirkumu sistēma Latvijā tiek attīstīta un pilnveidota jau kopš valsts pastāvēšanas pirmsākumiem, tajā skaitā nepārtraukti tiek pilnveidots piedāvājumu vērtēšanas tiesiskais regulējums, kas ir viens no svarīgākajiem iepirkuma procedūras posmiem, jo tieši vērtēšanas rezultātā tiek pieņemts lēmums par iepirkuma procedūras uzvarētāju.

Piedāvājumu vērtēšanas tiesiskajam regulējumam vajadzētu būt vienkāršam, skaidram un saprotamam, lai iepirkumu varētu veikt ekonomiski pamatoti, bet vienlaicīgi nepatērējot pārāk daudz laika, cilvēku un finanšu resursus. Sabiedrībai ir svarīgi, lai par tās naudu tiktu panākts vislabākais iespējamais risinājums un naudai tiktu piešķirta vislielākā vērtība.

Tiesiskais regulējums ir cieši saistīts ar iepirkuma ekonomisko efektivitāti, un šie abi aspekti nav nodalāmi, bet koncentrēšanās tikai uz tiesisko aspektu var novest pie tā, ka iepirkums ir veiksmīgs, taču tā ekonomiskā efektivitāte ir zema.

Publiskais iepirkums ir daudzpusējs process, kurā piedalās pasūtītājs un pretendenti. Arī sabiedrība, par kuras nodokļiem šie iepirkumi tiek veikti, vēlas zināt, kā tiek izlietota viņas nauda. Veiksmīgas sadarbības rezultātā ieguvējiem vajadzētu būt visiem. Tomēr bieži vien šajā procesā viena vai vairākas puses paliek neapmierinātas, lai gan publiskajam iepirkumam būtu jābūt izdevīgam darījumam, jo īpaši nodokļu maksātāju interesēs.

Joprojām sabiedrībā valda „bezcerība”, ka publiskie iepirkumi varētu noritēt godīgi un atbilstoši tiem izvirzītajiem mērķiem. Vērtēšanas kritēriju izvēle un piemērošana rada šaubas par pasūtītāja godaprātu un kritēriju pamatotību, jo prece, pakalpojums vai būvdarbi tiek iegādāti būtiski pārmaksājot vai sliktā kvalitātē. Nereti pretendentiem nav saprotamas viņiem izvirzītās prasības, vērtēšanas kritēriji, metodoloģija un pieņemtais lēmums par uzvarētāju, bet sabiedrībai nav skaidrs, kam ir izdevīgs nekvalitatīvs zemākās cenas vai gluži pretēji, visdārgākais piedāvājums.

Minētās nepilnības liecina par nepieciešamību uzlabot publisko iepirkumu tiesisko regulējumu.

Promocijas darba mērķis un uzdevumi

Pētījums veltīts aktuālas, nozīmīgas un daudzu gadu garumā pastāvošas problēmas analīzei, jo tieši piedāvājumu vērtēšana nodrošina saikni starp iepirkuma dokumentos izvirzītajām prasībām un gala rezultātu, kad tiek izvēlēts pretendents, kuram būtu piešķiramas līguma slēgšanas tiesības publiskajā iepirkumā.

Promocijas darba **mērķis**: veikt piedāvājuma izvēles kritēriju, kurus izmanto Publisko iepirkumu likuma reglamentētajos iepirkumos, un piedāvājumu vērtēšanas tiesisko analīzi, konstatēt un raksturot praksē biežāk sastopamās problēmas un likumsakarības, noskaidrot problēmu rašanās cēloņus, raksturot to izraisītās sekas un piedāvāt esošo problēmu risinājumus.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, tiek izvirzīti šādi darba **uzdevumi**:

- Izpētīt piedāvājuma izvēles kritēriju un vērtēšanas nozīmi publiskajos iepirkumos;
- Izpētīt publisko iepirkumu principus;
- Izpētīt piedāvājuma izvēles kritēriju un vērtēšanas vēsturisko attīstību Latvijā;
- Izpētīt ārvalstu pieredzi piedāvājuma izvēles kritēriju noteikšanā un piedāvājumu vērtēšanā;
- Izpētīt piedāvājuma izvēles kritēriju un vērtēšanas tiesisko regulējumu;
- Izpētīt Eiropas Savienības un Latvijas judikatūru;
- Izpētīt Iepirkumu uzraudzības biroja iesniegumu izskatīšanas komisiju lēmumus;
- Izpētīt ar piedāvājuma izvēles kritērijiem un vērtēšanu saistīto praksi, lai noskaidrotu aktuālās problēmas un praksē konstatētos trūkumus;
- Analizēt iegūto informāciju un apkopot darba gaitā gūtos secinājumus;
- Izteikt priekšlikumus pētāmās problēmas risināšanai.

Promocijas darba novitāte un aktualitāte

Promocijas darba novitāte un aktualitāte teorētiskajā aspektā izpaužas kā tādejādi, ka publiskie iepirkumi jāvērtē kā ekonomiskās sistēmas sastāvdaļa, jo vērtēšanas rezultātā izvēlētais piedāvājums un cena ir ciešā kopsakarā ar valsts attīstību. Līdz šim ir nepietiekami pētīts efektīva iepirkuma jautājums un konkurences loma teorijā un praksē; iepirkuma komisijas izšķirošā loma piedāvājuma vērtēšanā, kā arī nepieciešama vērtēšanas kritēriju, punktu piešķiršanas metodoloģijas un algoritmu kritiska izvērtēšana, lai vērtēšanu padarītu efektīvāku.

Darba tēma ir aktuāla arī no praktiskā viedokļa, īpaši pēdējo gadu ekonomiskās situācijas kontekstā, jo, apkopojot informāciju par esošajām problēmām, būs iespējams uzlabot iepirkumu vērtēšanas praksi, rosinot pievērst īpašu uzmanību problemātiskajiem aspektiem un norādot virzienus, kuros nepieciešami plašāki pētījumi. Tas ļaus tiesību piemērotājiem labāk izprast Eiropas Savienības tiesību būtību, kas savukārt veicinās to pareizu piemērošanu Latvijā.

Promocijas darbā pirmo reizi Latvijas tiesību doktrīnā tiek plaši un vispusīgi aplūkoti un padziļināti pētīti ar piedāvājuma izvēli publiskajos iepirkumos saistīti jautājumi, jo Latvijā vēl nav tapuši tiesību zinātnieku publiski pieejami pētījumu par minēto tēmu, kas jo vairāk pamato izvēlētajās tēmas aktualitāti.

Promocijas darba avoti un metodoloģija

Izpēte veikta administratīvo tiesību ietvaros, galvenais izpētes objekts ir piedāvājuma izvēles kritēriji un vērtēšana, ko reglamentē Publisko iepirkumu likums. Tā kā visbiežāk piemērotā iepirkuma procedūra ir atklāts konkurss, pamatā tiks pētīta piedāvājumu vērtēšana šajā iepirkumu procedūrā.

Darbā tiks pētīti šādi tiesību avoti:

- 1) Satversme,
- 2) likumi,
- 3) Ministru Kabineta noteikumi,
- 4) pašvaldību saistošie noteikumi,
- 5) starptautiskie līgumi,
- 6) Eiropas Savienības institūciju normatīvie akti,
- 7) Eiropas Savienības Tiesas judikatūra,
- 8) tiesību principi,
- 9) administratīvā procesa principi,
- 10) Satversmes tiesas judikatūra.

Tāpat tiks pētīti arī Eiropas Savienības institūciju darba dokumenti, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta nolēmumi, Iepirkumu uzraudzības biroja iesniegumu izskatīšanas komisiju lēmumi, kā arī zinātniskā literatūra – monogrāfijas un juristu raksti profesionālajos juristu izdevumos un ticamās interneta vietnēs.

Autore šajā zinātniskajā darbā ir izmantojusi 314 tiesību un literatūras avotus. Tā kā publisko iepirkumu jomā mazāk pētījumi ir veikti Latvijā, Latvijas avotu skaits ir neliels, tādēļ kā galvenie ir jāmin Latvijas un Eiropas Savienības normatīvie akti, starptautiskie līgumi, analizētā Eiropas Savienības Tiesas un Latvijas Republikas tiesu prakse, Iepirkumu uzraudzības biroja iesniegumu izskatīšanas komisiju lēmumi, Iepirkuma uzraudzības biroja skaidrojumi un vadlīnijas, kā arī Eiropas Komisijas un Parlamenta atzinumi, rezolūcijas, paziņojumi, priekšlikumi, rokasgrāmatas, mācību materiāli, jo īpaši kontekstā ar jaunākajām norisēm un nākotnes perspektīvām publisko iepirkumu jomā.

Promocijas darba metodoloģija

Darbā tiks izmantotas šādas zinātniskās pētniecības **metodes**:

1) Deskriptīvā (aprakstošā) metode, ar kuras palīdzību tiks noskaidrots administratīvo tiesību institūts, piemēram, kas ir publisko iepirkumu komisija, tās vieta administratīvajā iestādē;

2) Dogmatiskā metode palīdzēs pareizi izprast administratīvās normas. Dogmatiskais paņēmiens tiks piemērots, lai iegūtu tiesisko normu juridiskā satura pareizu izpratni un iepazītu būtību. Izmantojot šo metodi, tiks veicināta darbā izvirzītā mērķa sasniegšana – uz esošo normu analīzes bāzes izdarīt zinātniski pamatotus secinājumus, kurus varētu izmantot administratīvo tiesību normu pilnveidošanas procesā, pārstrādājot esošās vai izstrādājot jaunas;

3) Vēsturiskā metode dos iespēju noskaidrot un novērtēt tāda administratīvo tiesību institūta kā publiskie iepirkumi īsto saturu, pētot tā attīstības gaitu. Piemēram, izsekot piedāvājuma izvēles kritēriju vēsturiskajai attīstībai;

4) Salīdzinošā metode tiks lietota divos veidos:

a) Dogmatiskā salīdzinošā metode - ar tās palīdzību tiks pilnīgāk vērtētas vienā tiesību sistēmā ietilpstošās normas un institūti salīdzinājumā ar citu valstu tiesību normām un institūtiem. Tiesību normas tiks vērtētas teorētiski, kā dogmas, atrauti no reālās dzīves;

b) Vēsturiski salīdzinošā metode palīdzēs salīdzināt un vērtēt tiesību normu un tiesību institūtu attīstību;

5) Socioloģiskā metode tiks piemērota pētot un vērtējot tiesību normas un institūtus saistībā ar sabiedrības, zinātnes un kultūras attīstību;

6) Analītiskā metode palīdzēs vispirms noskaidrot un pēc tam vērtēt tiesisko jēdzienu un tiesisko principu un normu saturu.

Visas minētās metodes dos iespēju iegūt pētīšanas rezultātus ar analītisko metodi un veidot teorētiskās atziņas publisko iepirkumu piedāvājuma izvēles kritēriju un vērtēšanas pilnveidošanai.

Promocijas darba struktūra

Darba struktūra izveidota atbilstoši izvirzītajam mērķim un uzdevumiem. Darbs sadalīts vairākās nodaļās un apakšnodaļās, svarīgākos secinājumus un atziņas apkopojot beigās.

Darbs sastāv no:

- 1) anotācijām trīs valodās;
- 2) ievaddaļas;
- 3) trīs nodaļām, no kurām visas iedalītas apakšnodaļās;
- 4) nobeiguma;
- 5) secinājumiem un priekšlikumiem;
- 6) izmantoto avotu saraksta.

Darba kopējais apjoms ir 190 lappuses (bez titullapas un izmantoto avotu saraksta).

Darba pētniecības **periods** ir no 2008.gada līdz 2013.gada 1.martam.

Hipotēze – piedāvājuma izvēle un vērtēšana publiskajā iepirkumā ir atkarīga no iepirkuma komisijas kompetences, jo tikai ar publisko iepirkumu tiesisko regulējumu vien nevar nodrošināt efektīvu piedāvājumu vērtēšanu un izvēli.

Darbs kopumā sniedz ieskatu daudzveidīgajās ar piedāvājumu vērtēšanu saistītajās problēmās, un tas nepretendē uz pilnīgu un vispusīgu šo jautājumu analīzi. Pētāmajiem jautājumiem, visticamāk, nav viena pareizā, bezstrīdus risinājuma, jo iespējama sadursme starp atšķirīgiem viedokļiem. Tomēr autore piedāvā savu skatījumu uz šīm problēmām, kas pamatots ar praktisko pieredzi un pētījumiem, rosinot to izvērtēt un pārdomāt.

Autore ir pateicīga Finanšu ministrijas, Iepirkumu uzraudzības biroja un Rīgas domes iepirkumu speciālistiem par atbalstu pētījuma tapšanā.

ĪSS PĒTĪJUMA APRAKSTS

Ievads

Ievadā norādīta tēmas aktualitāte un nozīmīgums, pētījuma mērķis un veicamie uzdevumi, kā arī darbā izmantotie tiesību avoti un literatūras raksturojums, darbā izmantotās zinātniskās pētniecības metodes un īss to apraksts. Tāpat ievadā ietverts neliels promocijas darba nodaļu apskats, norādot tajās pētītos jautājumus.

Darba pirmās nodaļas veltītas pētāmās problēmas teorētiskajam pamatojumam.

1.nodaļa

Publisko iepirkumu un piedāvājuma izvēles kritēriju nozīme un principi

Šajā nodaļā analizēta piedāvājuma izvēles kritēriju nozīme gan Eiropas Savienībā, gan Latvijā un publisko iepirkumu principi.

Nodaļas sākumā tiek analizētas Eiropas Komisijas paziņojumā „Stratēģija „Eiropa 2020” gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei” norādītās prioritātes un pamatmērķi, kur cita starpā akcentēts publiskā iepirkuma nozīmīgums. Stratēģija „Eiropa 2020” ir ietvars, kurā noteiktas galvenās reformu vadlīnijas un sasniedzamie mērķi. Tā kā Latvijas „ceļa karte” šo mērķu sasniegšanā ir „Latvijas Nacionālās attīstības plāns 2014.-2020.gadam”, tad tiek pētīti rīcības virziena ietvaros veicamie uzdevumi saistībā ar publiskajiem iepirkumiem. Turpinājumā pētīts Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas nacionālo valstu normatīvo aktu novērtējums „Commercial Laws of Latvia October 2011 An Assessment by the EBRD”, kur tiek salīdzināta publisko iepirkumu normatīvo aktu atbilstība starptautiskajā praksē, tiesību aktu kvalitāte vairākās kategorijās, cita starpā konstatējot, ka Latvijā viszemākie rādītāji ir iepirkumu efektivitātei. Turpinājumā pētīti Iepirkumu uzraudzības biroja statistikas dati, lai noskaidrotu, kādi iepirkumi praksē tiek piemēroti visbiežāk un kāds vērtēšanas kritērijs tiek izvēlēts.

Ņemot vērā to, ka Eiropas Savienībā turpinās darbs pie publisko iepirkumu, tajā skaitā piedāvājumu vērtēšanas un izvēles kritēriju uzlabošanas, vienkāršošanas, modernizēšanas, un, lai pētījums nezaudētu aktualitāti, tiek analizēti Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas darba dokumenti, piemēram, Eiropas Parlamenta rezolūcija „Jaunākās norises saistībā ar publisko iepirkumu”, Eiropas Komisijas „Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva par publiskiem iepirkumiem”. Minētajos dokumentos tiek diskutēts arī par vērtēšanas kritērijiem – atstāt gan viszemāko cenu, gan saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, vai tomēr atteikties no daudz kritizētā viszemākās cenas vērtēšanas kritērija.

Kā nākamais šajā nodaļā tiek aplūkots Publisko iepirkumu likuma mērķis, kas paredz nodrošināt: 1) iepirkuma procedūras atklātumu; 2) piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī

vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem; 3) valsts un pašvaldību līdzekļu efektīvu izmantošanu, maksimāli samazinot pasūtītāja risku. Šie principi ir cieši saistīti gan ar diskriminācijas aizlieguma, gan objektivitātes principu un katram no tiem publiskajos iepirkumos ir sava, īpaša nozīme un izpausme. Ja atklātums, brīva konkurence un vienlīdzīga attieksme ir lielākoties saprotami jēdzieni, tad taisnīgas attieksmes princips publiskajos iepirkumos ir viens no tiem, kas tiek pārkāpts visvairāk. Tas savukārt liecina par taisnīgas attieksmes principa neviennozīmīgo izpratni un nepieciešamību padziļināti to izpētīt, līdz ar to darbā tam tiek veltīta lielāka vērība, lai dziļāk izprastu tā būtību publiskajos iepirkumos.

Lai noskaidrotu publisko iepirkumu un piedāvājumu izvēles kritēriju attīstības gaitu, pētīta vēsture, noskaidrojot, kāds tiesiskais regulējums ir bijis sākotnēji, kā tas radies, pēc kādiem principiem notikusi piedāvājumu izvēle, kādi ir bijuši kritēriji un iepirkuma komisijas loma piedāvājumu izvēlē, kur pieļautas kļūdas un ko mēs varētu mācīties no pagātnes. Lai gan Latvijā publiskajiem iepirkumiem ir sena vēsture, tomēr, ņemot vērā 50 gadu ilgo Latvijas valstiskās neatkarības zaudēšanas posmu, Latvijas valsts publisko iepirkumu pieredze nav tik liela. Tāpēc, lai labāk izprastu publiskos iepirkumus, šajā nodaļā tiek aplūkotas vissenākās ziņas par apgādi (iepirkumu), kas datējamas pat pirms mūsu ēras, kā arī pēdējo simts gadu publisko iepirkumu attīstības tendences pasaules un Eiropas mērogā. Un, tā kā Latvijas pirmā valsts iepirkumu likuma priekštecis bija Krievijas impērijas 1900.gada likums „Положения о подрядах и поставках”, tad nedaudz pētīts arī šis valsts iepirkumu normatīvais regulējums gan vēsturiski, gan mūsdienās.

Publisko iepirkumu vēsture Latvijā pētīta sākot ar pirmsākuma posmu, tad pirmie normatīvie akti, kā arī plašākais un nozīmīgākais valsts pasūtījuma regulējuma likums „Par darbiem un piegādēm valsts vajadzībām”, kas tika pieņemts 1927.gadā. Nesen dibinātai valstij tas bija ļoti nozīmīgs normatīvais regulējums, tādēļ pētīts tā ilga un sarežģītais pieņemšanas posms. Turpinājumā tiek pētīts plānveida piegāžu posms un valsts atjaunošanas posms, tajā skaitā 1996. gadā pieņemtais likums „Par valsts un pašvaldību pasūtījumu”, 2001.gadā pieņemtais likums „Par iepirkumu valsts un pašvaldību vajadzībām”, kā arī Latvijas Republikas Valsts kontroles Analītisks materiālu vērtējums revīzijas temata ietvaros par valsts iepirkumiem. Vēsturiskā izpēte tiek veikta, analizējot un salīdzinot tiesisko regulējumu, jo īpaši saistībā ar piedāvājumu vērtēšanu un izvēli, kas savu aktualitāti nav zaudējis joprojām.

2.nodaļa

Piedāvājuma izvēles kritēriju un vērtēšanas tiesiskais regulējums

Šajā nodaļā pētīts piedāvājuma izvēles kritēriju un vērtēšanas tiesiskais regulējums. Analizēti starptautiskie tiesību akti gan Pasaules Tirdzniecības organizācijas Nolikums par valsts iepirkumu, gan UNCITRAL Publisko iepirkumu tipveida likums, gan Eiropas Savienības tiesību akti publisko iepirkumu jomā. Pētīta ārvalstu pieredze piedāvājumu izvēles kritēriju noteikšanā un vērtēšanā, aplūkoti vairāki pētījumi par šo tēmu, un analizēts 2011.gada martā pēc Eiropas Komisijas pasūtījuma veiktais pētījums „Public procurement in Europe: Cost and effectiveness”.

Pētīta Krievijas Federācijas pieredze publisko iepirkumu piedāvājumu vērtēšanā, analizējot dažus tādos piedāvājumu izvēles faktoros, kādus neietver Publisko iepirkumu likuma regulējums, bet par šāda regulējuma, piemēram, reputācijas vērtēšanas, nepieciešamību tiek diskutēts sabiedrībā jau daudzus gadus.

Nacionālo tiesību aktu izpēte šajā nodaļā veikta no laika, kad 2006.gada 1.maijā spēkā stājās Publisko iepirkumu likums, ar kuru pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 21.marta direktīva 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru. Lai arī direktīvas pārņemšanas posms bija ilgstošs, tomēr direktīvas pārņemšana un īstenošana valstu un reģionālajā līmenī ir izrādījusies sarežģīta. Šim nolūkam ir nepieciešamas prasmes, profesionāla pieeja un pieredze, kas līgumslēdzējās iestādēs bieži vien vēl aizvien ir neatbilstošā līmenī, kā to atzīst arī Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja.

Ņemot vērā to, ka Publisko iepirkumu likums ir izstrādāts ļoti detalizēti, tehniski sarežģīti, līdz ar to likuma teksta redakcija ir nedaudz sarežģītāka nekā direktīvas teksta redakcija, kā to norāda vairāki eksperti, un, kā liecina nepārtrauktie grozījumi likumā, darbā pētīti šādas detalizācijas ieguvumi un riski.

Vērtējot ārvalstu pieredzi, autore secina, ka Latvijas publisko iepirkumu tiesiskais regulējums, kas nosaka piedāvājuma vērtēšanas kritērijus, ir vērtējams pozitīvi un piedāvājumu izvēles kritēriji ir atbilstoši starptautiskajai praksei. Tomēr, kā liecina daudzās sūdzības par iepirkumiem Iepirkumu uzraudzības birojā, pasūtītājiem trūkst nepieciešamās juridiskās prasmes, profesionālas pieejas un pieredzes, lai piedāvājumu izvēle un vērtēšana publiskajos iepirkumos būtu atbilstoša tiem izvirzītajiem mērķiem, lai naudai tiktu piešķirta vislielākā vērtība un iepirkumi būtu efektīvi.

Iepirkumu procedūru veikšanai pasūtītājs izveido iepirkuma komisiju, kura nodrošina iepirkuma procedūras dokumentu izstrādāšanu, protokolē iepirkuma procedūras gaitu un ir atbildīga par iepirkuma procedūras norisi, tieši iepirkuma komisija izvēlās piedāvājumu vērtēšanas kritērijus un pieņem lēmumu par uzvarētāju. Līdz ar to tiek pētīts iepirkuma komisijas

darbības tiesiskais regulējums, tās izveidošanas, sastāva, kvantitātes un kvalitātes aspekti, un praksē konstatētās problēmas, kā arī eksperta un iepirkumu speciālista funkcijas un nozīme iepirkumos. Tā kā lēmumi publiskajos iepirkumos tiek pieņemti balsojot, pētītas praksē konstatētās problēmas saistībā ar lēmuma pieņemšanu grupā, jo tam ir daudzas nianšes, kuras ignorējot, publisko piedāvājumu vērtēšana, īpaši subjektīvā vērtējuma gadījumā, un izvēle nemaz nevar būt atbilstoša likumā izvirzītajiem mērķiem. Tiek secināts, ka iepirkuma komisijai ir izšķirošā nozīme piedāvājumu vērtēšanā, taču gan komisijas sastāvam, lēmuma pieņemšanu ietekmējošiem aspektiem, gan iepirkuma speciālistiem un ekspertiem publiskajos iepirkumos netiek piešķirta pietiekama nozīme. Līdz ar to šeit ir saskatāms nozīmīgs potenciāls publisko iepirkumu efektivitātes veicināšanai, kas pētīts šīs nodaļas ietvaros.

Turpinājumā pētīts iepirkuma dokumentu tiesiskais regulējums, piedāvājumu izvēles kritēriji – saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums un viszemākā cena, šo kritēriju norādīšanas laiks, vieta un citi aspekti.

Lai gan publiskajā iepirkumā visas darbības notiek secīgi, un tās tiek stingri nodalītas, tomēr kvalifikācijas prasību nošķiršana no piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem joprojām ir strīdīgs jautājums daudzos iepirkumos. Tādēļ pētīts, kādas var būt šīs prasības, kā tās atšķirt un nodalīt, pēc kādiem principiem jāvadās katrā no šiem gadījumiem un kāds ir Eiropas Savienības institūciju nākotnes redzējums šo prasību noteikšanā un vērtēšanā.

3.nodaļa

Piedāvājuma izvēles kritēriji un vērtēšanas metodoloģija

Šajā nodaļā raksturots esošais stāvoklis pētījuma objektā un piedāvātas tā pilnveidošanas iespējas, pētot piedāvājuma izvēles kritērijus un vērtēšanas metodoloģiju. Analizēti abi vērtēšanas kritēriji - viszemākā cena un saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums, detalizēti aplūkoti praksē visbiežāk piemērotie saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas faktori – piegāžu vai līguma izpildes termiņi; ekspluatācijas izmaksas un citas izmaksas, to efektivitāte; būvdarbu, preču vai pakalpojumu kvalitāte; estētiskais un funkcionālais raksturojums; vides prasību ievērošana; tehniskās priekšrocības; rezerves daļu pieejamība; piegāžu drošība; cena un citi ar līguma priekšmetu saistīti faktori, piemēram, sociālie kritēriji.

Pētīta reputācija kā vērtēšanas faktors, kā arī gadījumi, kad to var vai nevar ietvert piedāvājuma vērtēšanas kritērijos. Lai atbalstītu savas sociālās politikas, pasūtītājiem ir pieļaujami daudzi veidi, kā publiskajā iepirkumā ņemt vērā arī sociālos apsvērumus, tomēr daudzus no tiem, ievērojot to īpatnības, var iekļaut tikai noteiktos iepirkuma procedūras posmos. Līdz ar to tiek pētīts, kad un kādus apsvērumus varētu vērtēt, tajā skaitā tos, kuri neprasa papildus finansējumi, bet gan tikai pareizu izpratni un vēlmi to darīt.

Viens no galvenajiem līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas nosacījumiem ir cena, tā tiek vērtēta gandrīz jebkurā gadījumā, dažādajās tās izpausmēs: „viszemākā”, „nepamatoti lēta”, „stabilākā”, „nulles”, „vienādā”, u.tml. Saistībā ar cipariem (cenu) ir iespējamās aritmētiskās kļūdas, tādēļ pētītas praksē visbiežāk konstatētās problēmas saistībā ar piedāvāto cenu, tās labošanu, grozīšanu piedāvājuma vērtēšanas laikā.

Lai gan ar viszemākās cenas kritērija piemērošanu praksē nevajadzētu būt pārpratumiem, jo tas ir matemātiski nosakāms cipars, tomēr, kā liecina prakse, ar šī kritērija piemērošanu arī ir daudz problēmu, piemēram, pēc šī kritērija izvēlētais piedāvājums var izrādīties kopumā pats dārgākais, kā arī tas ļauj pretendentiem manipulēt ar iesniegto piedāvājumu. Tādēļ darbā pētīti iemesli, kas pieļauj šādas sekas un izvērtēts, kā no šādiem gadījumiem izvairīties, lai iepirkuma izvēle būtu tiešām par viszemāko cenu kopumā.

Tā kā piedāvājums publiskajā iepirkumā var būt ne tikai pārāk dārgs, bet arī pārāk lēts, tiek pētītas nepamatoti lēta piedāvājuma konstatēšanas pazīmes un riski, noslēdzot līgumu par šādu cenu. Pētīts tas, kā jāveic paskaidrojuma pieprasīšana un konsultēšanās ar pretendentu, lai pārliecinātos, ka cena ir adekvāta un pretendents spēs par norādīto cenu izpildīt uzņemtās saistības.

Pētīti gadījumi, kad pasūtītāja finanšu piedāvājuma forma tiek “modificēta” vai “uzlabota”, tā radot problēmas un neskaidrības salīdzinot un vērtējot piedāvājumus. Piemēram, ar cenu saistīts faktors ir pretendenta piedāvātās “nulles izmaksas”, ar argumentu, ka “mēs paši par to maksāsim”, īpaši viszemākās cenas kritērija gadījumā. Tādēļ pētīts, kā rīkoties, ja tiek iesniegts šāds piedāvājums, vai un kādos gadījumos tādu iespēju var vai nevar paredzēt.

Tā kā pēc piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām piedāvājumu grozīšana un papildināšana nav pieļaujama, tomēr, vērtējot piedāvājumus, nākas konstatēt, ka ir neskaidrs kāds tā aspekts, pētīta šādas informācijas precizēšana, papildus informācijas pieprasīšana un tās nošķiršana no piedāvājuma papildināšanas un grozīšanas.

Pētīta piedāvājumu vērtēšanas punktu piešķiršanas metodoloģija un algoritmi, kā arī vērtēšanas faktoru īpatsvars, kā to piemērošana veicina piedāvājumu optimizāciju, vai arī to nepieļauj. Analizētas relatīvo vērtēšanas kritēriju iespējamās sekas, algoritmi, kas ļauj vai neļauj manipulēt ar piedāvājumiem.

Kad piedāvājumi ir izvērtēti, iepirkuma komisija savu lēmumu paziņo pretendentiem, līdz ar to tiek pētīts šī lēmuma saturs un apjoms, kā arī pamatojuma nepieciešamība, īpaši gadījumos, kad saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu iepirkuma komisijas locekļi vērtē individuāli.

Tā kā piedāvājumu vērtēšana bieži vien ir sarežģīta un apjomīga, nereti jau pēc rezultātu paziņošanas pretendenti vai pati komisija konstatē, ka vērtēšanā ir pieļauta kļūda, piemēram, aprēķinot piešķirtos punktus, vai vienkārši aritmētiski saskaitot vai reizinot ciparus. Tādēļ pētīta

iespēja, laiks un veids, kā šo kļūdu labot un kuru kļūdu labošana vairs nav iespējama pēc piedāvājuma iesniegšanas termiņa beigām.

Promocijas **darba nobeigumā** autore secina, ka promocijas darba mērķis - veikt piedāvājuma izvēles kritēriju, kurus izmanto Publisko iepirkumu likuma reglamentētajos iepirkumos, un piedāvājumu vērtēšanas tiesisko analīzi, konstatēt un raksturot praksē biežāk sastopamās problēmas un likumsakarības, noskaidrot problēmu rašanās cēloņus, raksturot to izraisītās sekas un piedāvāt esošo problēmu risinājumus, ir sasniegts.

Darba autore uzskata, ka ir apstiprinājusies izvirzītā **hipotēze** - piedāvājuma izvēle un vērtēšana publiskajā iepirkumā – ir atkarīga no iepirkuma komisijas kompetences, jo tikai ar publisko iepirkumu tiesisko regulējumu vien nevar nodrošināt efektīvu piedāvājumu vērtēšanu un izvēli.

Ir izpildīti promocijas darbā izvirzītie uzdevumi:

- 1) ir izpētīta piedāvājuma izvēles kritēriju un vērtēšanas nozīme publiskajos iepirkumos;
- 2) ir izpētīti publisko iepirkumu principi, kuri ietekmē piedāvājumu vērtēšanu;
- 3) ir izpētīta piedāvājuma izvēles kritēriju un vērtēšanas vēsturiskā attīstība Latvijā;
- 4) ir izpētīta ārvalstu pieredze piedāvājuma izvēles kritēriju noteikšanā un piedāvājumu vērtēšanā;
- 5) ir izpētīts piedāvājuma izvēles kritēriju un vērtēšanas tiesiskais regulējums;
- 6) ir izpētīta Eiropas Savienības un Latvijas judikatūra;
- 7) ir izpētīti Iepirkumu uzraudzības biroja iesniegumu izskatīšanas komisiju lēmumi;
- 8) ir izpētīta ar piedāvājuma izvēles kritērijiem un vērtēšanu saistītā prakse, lai noskaidrotu aktuālās problēmas un praksē konstatētos trūkumus;
- 9) ir analizēta iegūtā informācija un apkopoti darba gaitā gūtie secinājumi;
- 10) ir izteikti priekšlikumi pētāmās problēmas risināšanai.

Aprobācija:

Ar sava pētījuma rezultātiem autore ir iepazīstinājusi plašu interesentu loku, piedaloties starptautiskajās zinātniskajās konferencēs, kā arī publicējot rakstus par publisko iepirkumu problēmjaudājumiem.

Iegūtie teorētiskie un praktiskie rezultāti ir publicēti un apspriesti:

Zinātniskās publikācijas (ISSN un ISBN kods):

1) Skrastiņa Una (2010). 2010.gada 26.marts „Valsts iepirkumu attīstības vēsturiskie aspekti starpkaru periodā (1922-1930)”, XI starptautiskā zinātniskā konference „Cilvēks, sabiedrība, valsts mūsdienu mainīgajos ekonomiskajos apstākļos”. Biznesa augstskolas Turība konferenču rakstu krājums. ISSN 1691-6069.

2) Skrastiņa Una (2011). „Pretdentū biežāk pieļautās kļūdas publiskajos iepirkumos”, Starptautiskā zinātniskā konference „Valsts un tiesību aktuālās problēmas”. Daugavpils universitāte, Akadēmiskais apgāds „Saule”. ISBN 978-9984-14-543-3.

3) Skrastiņa Una & Načisčionis Jānis (2011). „Reforms of Public Administration of Latvia – Where Next?”. US – CHINA LAW REVIEW, Volume 8, Number 7, July 2011 (serial number 80), David Publishing Company. ISSN 1548-6605 (Print) ISSN 1930-2061 (Online).

4) Skrastiņa Una, Načisčionis Jānis (2011). „The Evaluation of an Economically Most Advantageous Tender in Public Procurement”. Acta Prosperitatis Nr.2. School of Business Administration Turība, Research Papers. ISSN-1691-6077.

5) Skrastiņa Una (2011). „The Historical Development of the Public Procurement in Latvia” Acta Prosperitatis Nr.2. School of Business Administration Turība, Research Papers. ISSN-1691-6077.

6) Skrastiņa Una (2011). „Nepamatoti lēts piedāvājums publiskajos iepirkumos”, 15. Studentu zinātniskā konference 2011.gada 12.maijā „Mēs, laikā, telpā, attīstībā”. Rēzeknes augstskola, Rēzekne. ISBN 978-9984-44-094-1.

7) Skrastiņa Una (2011). „Iepirkuma komisijas atbildība”, Starptautiskās zinātniskās konferences „Eiropas integrācijas sociālā un ekonomiskā dimensija: problēmas, risinājumi, perspektīvas”

materiāli. 2011.gada 3.-5.novembris. II daļa. Valsts tiesību aktuālās problēmas. Daugavpils universitāte, Akadēmiskais apgāds „Saule”. ISSN: 2255-8853.

8) Skrastiņa Una (2012). „Централизация публичных закупок в Латвии”, Professional studies: Theory and Practice. Scientific journal. Šiauliai state college, Šiauliai. ISSN 1822-3648.

9) Skrastiņa Una (2012). „Sociāli atbildīgs publiskais iepirkums”, XIII starptautiskā zinātniskā konference „Ilgspējīga uzņēmējdarbība mainīgajos ekonomiskajos apstākļos”. Biznesa augstskolas Turība konferenču rakstu krājums. ISSN – 1691-6069.

Zinātniskās konferences:

1) 2010.gada 26.marts. Skrastiņa Una: „Valsts iepirkumu attīstības vēsturiskie aspekti starpkaru periodā (1922-1930)”, XI starptautiskā zinātniskā konference „Cilvēks, sabiedrība, valsts mūsdienu mainīgajos ekonomiskajos apstākļos”. Biznesa augstskola Turība, Rīga.

2) 2010.gada 26.-27.novembris. Skrastiņa Una: „Prezentu biežāk pieļautās kļūdas publiskajos iepirkumos”, Starptautiskā zinātniskā konference „Valsts un tiesību aktuālās problēmas”. Daugavpils universitāte.

3) 2011.gada 24.februāris. Skrastiņa Una: „Централизация публичных закупок в Латвии”, Starptautiskā zinātniski – praktiskā konference „Business, Studies and Me”. Šauļu valsts koledža, Lietuva.

4) 2011.gada 12.maijs. Skrastiņa Una: „Nepamatoti lēts piedāvājums publiskajos iepirkumos”, 15. Studentu zinātniskā konference „Mēs, laikā, telpā, attīstībā”. Rēzeknes augstskola, Rēzekne.

5) 2011.gada 3.-5.novembris. Skrastiņa Una: „Iepirkuma komisijas atbildība”, Starptautiskā zinātniskā konference „Eiropas integrācijas sociālā un ekonomiskā dimensija: problēmas, risinājumi, perspektīvas”. Daugavpils universitāte, Daugavpils.

6) 2012.gada 30.marts. Skrastiņa Una: „Sociāli atbildīgs publiskais iepirkums”, XIII starptautiskā zinātniskā konference „Ilgspējīga uzņēmējdarbība mainīgajos ekonomiskajos apstākļos”. Biznesa augstskola Turība, Rīga.

Promocijas darba galvenie secinājumi

Pētījuma rezultātā autore izvirza aizstāvēšanai šādas tēzes, kas izteiktas secinājumu formā:

- 1) Publiskajiem iepirkumiem un līdz ar to izvēlētajam piedāvājumam ir būtiska nozīme sabiedrībā, jo tiem jānodrošina valsts līdzekļu pareiza un efektīva izlietošana. Publiskie iepirkumi ir instruments Stratēģijas „Eiropa 2020” mērķu sasniegšanai, un tiem ir nozīmīga ietekme gan uz valsts, gan uz Eiropas Savienības ekonomikas rādītājiem kopumā.
- 2) Publiskajos iepirkumos ieguvējiem vajadzētu būt visiem – gan pasūtītājam, gan pretendam, ar kuru noslēgts līgums, gan sabiedrībai par kuras nodokļu naudu iepirkums tiek veikts. Bez finansiālā ieguvuma, ko gūst pretendents, ar kuru tiek noslēgts līgums ar diezgan augstu garantiju, ka tiks veikta savlaicīga apmaksa, uzņēmējam ir arī citi ieguvumi, piemēram, jauna pieredze un reputācijas uzlabošana, gadījumā, ja līguma izpilde bijusi veiksmīga.
- 3) Tiesību aktiem, kas regulē publisko iepirkumu norisi, jānodrošina, lai iepirkumu procedūras nav pārlietu sarežģītas un jārada iespēja uzņēmumiem godīgas konkurences ceļā saņemt valsts pasūtījumus. Taču sabiedrībā publiskie iepirkumi ilgstoši radījuši negatīvu viedokli par valsts pārvaldi, kas liecina, ka sistēma jāuzlabo.
- 4) Lai arī Latvijā ir nodrošināts mūsdienīgs publisko iepirkumu regulējums, kas ir saskaņā ar Eiropas Savienības direktīvām, līdz ar to valsts tiesību aktiem nav nozīmīgu nepilnību, tomēr sistēma būtu jāuzlabo, jo salīdzinoši zemāki rādītāji ir tieši iepirkumu efektivitātei, kas neapšaubāmi ir saistīta ar piedāvājumu vērtēšanu.
- 5) Iepirkumu regulējošo normu pilnveidošanas mērķis ir palielināt iepirkumu efektivitāti, t.i., izmantojot sabiedrības piešķirtos līdzekļus, vislabākajā veidā nodrošināt sabiedrības vajadzības.
- 6) Publiskajā iepirkumā nosakot piedāvājuma izvēles kritērijus un vērtējot piedāvājumus, jāņem vērā Eiropas Savienības līguma pamatprincipi, it īpaši nediskriminācijas princips saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas sniegto interpretāciju.

- 7) Direktīvā 2004/18/EK norādītais Publisko iepirkumu mērķu definējums atšķiras no Publisko iepirkumu likuma definējuma. Abos ir pieminēta vienlīdzība un atklātība, taču Direktīvā 2004/18/EK ir jēdziens „nediskriminācija”, bet Publisko iepirkumu likumā ir „taisnīga attieksme”, kas, lai arī ir līdzīgi, tomēr Direktīvā 2004/18/EK nostiprinātais princips precīzāk izsaka iepirkumu mērķi.
- 8) Valsts pasūtījuma jēdzienam Latvijā ir sena vēsture, jo, jau pasludinot Latviju par neatkarīgu republiku un pieņemot Satversmi, jaunajai valstij radās nepieciešamība regulēt tajā notiekošos saimnieciskos procesus. Pirmais likums, kas regulēja valsts iepirkumus, tika pieņemts jau 1927.gadā, ietverot mūsdienīgu iepirkumu tiesisko regulējumu, tajā skaitā principus.
- 9) Vēsturiski normatīvos aktus pilnveidojot tika detalizēti regulēts piedāvājumu vērtēšanas process, taču gaidīto rezultātu tas nedeva, jo būtiskākā loma bija un ir tieši kompetentai iepirkuma komisijai.
- 10) Pasaules Tirdzniecības organizācijas Nolīgums par valsts iepirkumu un UNCITRAL Publisko iepirkumu tipveida likums sniedz valstīm palīdzību mūsdienīgu iepirkumu tiesību aktu izstrādes procesā, tie paredz normas un principus attiecībā uz valsts publiskajiem iepirkumiem, tajā skaitā vērtēšanas kritērijiem un PIL ir saskaņā ar šiem starptautiskajiem dokumentiem.
- 11) UNCITRAL Publisko iepirkumu tipveida likums ļauj radīt priekšrocības vietējiem piegādātājiem vai attiecībā uz vietējo ražotāju precī, ja tas tiek atļauts vai ir nepieciešams saskaņā ar attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem. PIL šādas priekšrocības neparedz.
- 12) Eiropas Parlaments norāda, ka iepirkumu direktīvas ir pārāk detalizētas un sarežģītas, kā rezultātā pieaug risks, ka šos noteikumus neievēro ne līgumslēdzējas iestādes, ne arī pakalpojumu sniedzēji. Tāpēc Eiropas Parlaments atbalsta skaidrus un vienkāršus noteikumus, kas būtu mazāk detalizēti. Latvijas likumdevējam šo viedokli vajadzētu ņemt vērā.
- 13) Eiropas Savienībā 70% no līgumiem tiek piemērots saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijs. Latvijā nav publiski pieejamu statistikas datu par

piedāvājumu izvēles kritēriju piemērošanu publiskajos iepirkumos, līdz ar ko ir sarežģīti veikt datu analīzi un izpēti.

- 14) Piedāvājumu vērtēšanas kritēriju izvēle ir atkarīga no iepirkumu komisijas, kura atbild par iepirkuma procedūras norisi un kurai jābūt kompetentai tā iepirkuma jomā, par kuru slēdz līgumu. Taču to personu skaits, kuras piedalās iepirkumu veikšanā, Latvijā ir pārlietu plašs, kā arī nav profesionālo kritēriju iepirkuma komisijai, iepirkuma speciālistiem.
- 15) Iepirkuma komisijas atbildība ietver arī iepirkuma ekonomisko efektivitāti, taču iestādēs trūkst speciālistu, kas mācētu pareizi sagatavot iepirkuma dokumentus un izvēlēties saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijus, algoritmus, metodoloģiju, izvērtēt un pamatot piedāvājuma izvēli, tajā skaitā izvērtēt un pamatoti noraidīt nepamatoti lētu piedāvājumu.
- 16) Ekspertam ir būtiska nozīme iepirkuma piedāvājumu vērtēšanā un izvēlē, taču šis potenciāls netiek pienācīgi izmantots.
- 17) Ja publisko iepirkumu izmanto efektīvi, var panākt kvalitatīvāku nodarbinātības, darba apstākļu, vienlīdzības, inovācijas un citu ilgtspējīgu faktoru realizēšanu, taču tad jāiesaistās abām pusēm gan pasūtītājam, gan piegādātājiem.
- 18) Publiskajos iepirkumos ir nepietiekama kontrole un uzraudzība pār iepirkumu ekonomisko efektivitāti, kā arī netiek vērtēti iepirkumu organizēšanas izdevumi. Tā rezultātā nav iespējams novērtēt iepirkumu efektivitāti.
- 19) Publiskajos iepirkumos pretendentiem izvirzītās prasības nereti ir diskriminējošas un nepamatoti ierobežo uzņēmēju iespējas un vēlmi piedalīties iepirkumā brīvas konkurences apstākļos.
- 20) Joprojām praksē problēmas rada piedāvājumu kvalifikācijas prasību un piedāvājumu vērtēšanas kritēriju izpratne un nošķiršana.
- 21) Nosakot piedāvājumu izvēles metodoloģiju un algoritmus, pretendentiem jādod iespēja optimizēt savus piedāvājumus, kā arī jāmazina iespēja manipulēt ar piedāvājumiem.

- 22) Saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma gadījumā piedāvājuma izvēles kritērijiem jābūt saistītiem ar līguma priekšmetu, objektīvi salīdzināmiem, iepriekš noteiktiem, publiski pieejamiem, jāatbilst tiesību principiem, t.sk., neierobežojot konkurenci. Tiem jābūt skaidri un precīzi izteiktiem.
- 23) Lai noraidītu piedāvājumu, kas ir nepamatoti lēts, nepieciešams pārlicināties, ka pasūtītāja noteiktā saprātīgā termiņā nav iesniegti rakstveida detalizēti paskaidrojumi par būtiskajiem piedāvājuma nosacījumiem. Pretendentam detalizēti jāpierāda, ka viņa piedāvājums nav nepamatoti lēts un šos pierādījumus nevar aizstāt ar apliecinājuma vai garantijas iesniegšanu.
- 24) Iepirkuma komisijas lēmumam par izvēlēto piedāvājumu ir jābūt pienācīgi pamatotam, cita starpā norādot izvēlēta pretendenta piedāvājuma priekšrocības.

Priekšlikumi:

- 1) Publisko iepirkumu likuma 2.pantu izteikt šādā redakcijā: *pasūtītāji pret visiem komersantiem izturas vienādi un nediskriminējoši un rīkojas pārredzami.*
- 2) Publisko iepirkumu likuma 9.panta pirmo daļu papildināt un izteikt šādā redakcijā: *pasūtītājs pirms iepirkuma veikšanas veic tirgus izpēti un paredzamo līgumcenu nosaka, lai izvēlētos iepirkuma procedūras veidu.*
- 3) Publisko iepirkumu likuma 16.pantu papildināt ar ceturto daļu, izsakot šādā redakcijā: *Ja publiskā iepirkuma līgums vai vispārīgā vienošanās ir divu vai vairāku iestāžu vai struktūru interesēs un ja pastāv iespēja panākt efektivitātes pieaugumu, attiecīgie pasūtītāji cenšas iepirkuma procedūru īstenot kopīgi.*
- 4) Publisko iepirkumu likuma 17.panta ceturtais daļas pirmo teikumu izteikt šādā redakcijā: *Tehniskās specifikācijās ietver pilnīgu, skaidru un precīzu līguma priekšmeta aprakstu un sagatavo vienā no šādiem veidiem (..).*
- 5) Publisko iepirkumu likuma 22.panta otro daļu izteikt šādā redakcijā: *Izveidojot iepirkuma komisiju, nodrošina, lai tajā būtu iepirkuma speciālists (..).*

- 6) Publisko iepirkumu likuma 30.pants papildināt ar septīto daļu un izteikt šādā redakcijā:
Šī panta pirmajā, ceturtajā un piektajā daļā norādītā informācija jāsaplabā pasūtītāja mājaslapā vienu gadu pēc iepirkuma rezultātu paziņošanas.
- 7) Publisko iepirkumu likuma 46.panta trešo daļu izteikt šādā redakcijā: *Saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma izvēles gadījumā pasūtītājs paziņojumā par līgumu vai iepirkuma procedūras dokumentos pilnīgi, skaidri un precīzi norāda visus vērtēšanas kritērijus to nozīmīguma secībā, kritēriju īpatsvarus un skaitliskās vērtības (...).*
- 8) Publisko iepirkumu likuma 48.panta pirmo daļu papildināt un izteikt šādā redakcijā:
Nepamatoti lēts ir vienīgi tāds piedāvājums, par kurā norādīto cenu vispār nav iespējams izpildīt iepirkuma līguma nosacījumus.
- 9) Publisko iepirkumu likuma 51.panta pirmās daļas 2.punkta a) apakšpunktu izteikt šādā redakcijā: *Nolikumā ietver pilnīgu, skaidru un precīzu līguma priekšmeta aprakstu (...).*
- 10) Izstrādāt speciālu mācību kursu „Iepirkuma speciālists”. Kvalificēt (sertificēt) iepirkuma speciālistu.
- 11) Samazināt iepirkuma rīkotāju kvantitāti, un palielināt kvalitāti, piemēram, nodrošinot ar regulāru apmācību, profesionālo pēctecību, iepirkumu centralizēšanu.
- 12) Iepirkumu uzraudzības biroja „Statistisko pārskatu apkopojumā” un „Pārskatā par Iepirkumu uzraudzības biroja publicētajiem paziņojumiem” iekļaut datus arī par piedāvājumu izvēles kritērijiem.

